

Onderzoek postpartum depressie

HvdM

mei 2018

Contact: Maaïke Jongsmā

T: 050-3171777

E: maaïkejongsma@kïenonderzoek.nl

Groningen / Haarlem

W: www.kïenonderzoek.nl

Achtergrond onderzoek en methode

- **Doel:** Inzichtelijk maken waarom het belangrijk is om over PPD te praten, welke symptomen omstanders herkennen en hoe zij dit het beste kunnen aankaarten bij de betreffende persoon.
- **Doelgroep 1:** Vrouwen die (signalen van) PPD hebben (gehad)
- **Doelgroep 2:** Nederlanders die iemand kennen die (signalen van) PPD heeft (gehad)
- **Methode:** Online onderzoek met uitnodiging via e-mail of via de PanelWizard app
- **Veldwerkperiode:** 8 mei 2018 t/m 16 mei 2018

	1. Vrouwen	2. Nederlanders
• Behaald responspercentage:	63%	64%
• Aantal volledige vragenlijsten:	455	1025
• Maximale afwijking*:	4,6%	3,0%

*bij een betrouwbaarheid van 95% zal de steekproefuitkomst maximaal zoveel procent (naar boven of naar onder) afwijken van de werkelijke situatie (als alle Nederlanders in de doelgroep ondervraagd zouden zijn)

Center for Information Based
Decision Making & Marketing Research

Algemene conclusies

- Meer dan de helft van de vrouwen die (signalen van) postpartum depressie heeft (gehad) vindt of vond het moeilijk om dit bij anderen aan te kaarten. Ze willen vooral anderen niet belasten en/of willen niet dat anderen denken dat ze een zwakke of slechte moeder zijn. De helft geeft aan dat ze het prettig zouden vinden als anderen het initiatief zouden nemen voor het gesprek.
- Ruim een derde van de Nederlanders die iemand kent die (signalen van) PPD heeft (gehad), heeft weleens het initiatief genomen voor een gesprek over dit onderwerp. Dit deden ze omdat ze de vrouw wilden helpen, voor haar klaar wilden staan en/of zagen dat ze ergens mee zat. Mensen die iemand bewust niet hebben aangesproken deden dit vooral omdat ze bang waren de vrouw te kwetsen. Meer dan de helft van de Nederlanders die iemand kent die (signalen van) PPD heeft (gehad), is bang dat de vrouw het als onprettig ervaart als ze hierop aangesproken wordt.
- Indien vrouwen over hun (signalen van) PPD hebben gesproken vindt een meerderheid dat ze veel steun krijgen uit hun omgeving en drie kwart geeft aan dat praten over hun (signalen van) PPD heeft bijgedragen aan hun herstel.
- Zowel vrouwen met (signalen van) PPD, als mensen die een vrouw met (signalen van) PPD kennen, hebben een uitgesproken voorkeur voor een persoonlijk één-op-één gesprek om dit te bespreken.

Doelgroep 1

Heeft zelf (signalen van) postpartum depressie (gehad)

Samenvatting: vrouwen met (signalen van) PPD

- Twee derde van de vrouwen die (signalen van) postpartum depressie (PPD) hebben (gehad) bespreken dit met hun partner. Ruim vier op de tien bespreken dit (ook) met een professional zoals een psycholoog, psychiater of hulpverlener.
- Een op de zeven heeft (nog) nooit gesproken over hun (signalen van) PPD. Vaak genoemde redenen hiervoor zijn schaamte en dat het in die tijd nog geen bespreekbaar onderwerp was. Het zijn dan ook vrouwen van 60 jaar en ouder die vaker aangeven hier nooit over te hebben gesproken.
- Ruim de helft geeft aan dat ze het moeilijk vinden om hun (signalen van) PPD aan te kaarten bij anderen. Redenen waarom ze dit moeilijk vinden, zijn vooral anderen niet willen belasten en niet willen dat anderen ze zien als zwakke of slechte moeder.
- De meerderheid van de vrouwen die wél hebben gepraat over hun (signalen van) PPD geven aan dat ze veel steun uit hun omgeving hebben gekregen, drie kwart zegt zelfs dat dit heeft bijgedragen aan hun herstel. In ruim een derde van de gevallen heeft iemand anders weleens het initiatief genomen om dit onderwerp te bespreken.
- Ruim de helft van de vrouwen die (signalen van) PPD hebben (gehad) zou het prettig vinden als anderen het initiatief nemen om hierover in gesprek te gaan. Wanneer anderen het initiatief zouden nemen voor een gesprek zeggen acht op de tien dat ze het liefst willen dat zij hun zorgen kenbaar maken in een persoonlijk één-op-één gesprek.
- Volgens bijna negen op de tien vrouwen die (signalen van) PPD hebben (gehad) is er nog veel onwetendheid over postpartum depressie. Acht op de tien denken (ook) dat het voor mensen moeilijk is om te bepalen of er sprake is van (signalen van) PPD.

Conversatiepartners

Vrouwen praten vooral met partner over (signalen van) postpartum depressie

U heeft aangegeven zelf (meerdere signalen van) postpartum depressie te hebben (gehad). Heeft u hier weleens over gepraat met anderen? *

- Ruim acht op de tien vrouwen die (signalen van) postpartum depressie (PPD) hebben (gehad), hebben hierover met iemand gesproken (84%).
- Men heeft het vooral met hun partner over dit onderwerp gehad (66%). Een aanzienlijk deel heeft (ook) met een professional gepraat (43%).
- Redenen om er niet over te praten zijn vooral dat men zich ervoor schaamt/schaamde en dat het in die tijd niet gebruikelijk was om erover te praten. Het percentage dat niet over het onderwerp heeft gepraat is dan ook aanzienlijk hoger onder oudere vrouwen (28% 60+).

Toelichting:

* Bij deze vraag kon men meerdere antwoorden geven. De percentages tellen daardoor op tot meer dan 100%.

Aangesproken worden over (signalen van) PPD

Vrouwen worden het liefst in één-op-één gesprek aangesproken over hun (signalen van) PPD

Stel dat mensen om u heen bezorgd zijn (of waren) vanwege vermoedens van (signalen van) postpartum depressie. Op welke manier zou u willen dat zij hun zorgen kenbaar maken? *

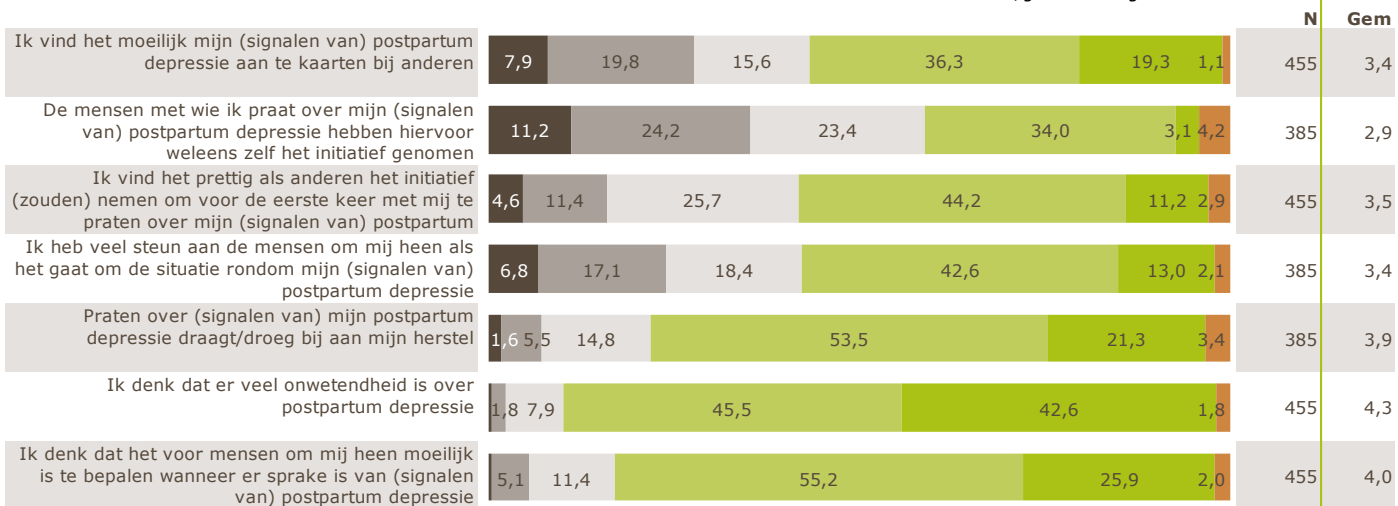
- Een persoonlijk één-op-één gesprek heeft duidelijk de voorkeur als manier waarop anderen hun zorgen kenbaar kunnen maken bij een vrouw met (signalen van) PPD (80%).
- Daarnaast wordt ook het aangeven aan de partner gewaardeerd (19%).
- 11% heeft geen voorkeur ten aanzien van de vorm waarin men hun zorgen kenbaar maakt.
- Slechts een enkeling wil hier helemaal niet over worden aangesproken (2%).

Toelichting:

* Bij deze vraag kon men meerdere antwoorden geven. De percentages tellen daardoor op tot meer dan 100%.

In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen?

Helemaal niet mee eens
 Niet mee eens
 Neutraal
 Mee eens
 Helemaal mee eens
 Weet niet/geen mening

- Bijna negen op de tien vrouwen met (signalen van) PPD geven aan te denken dat er veel onwetendheid is over postpartum depressie (88% (helemaal) eens). Ruim acht op de tien denken dan ook dat voor mensen hun omgeving moeilijk is om te bepalen wanneer er sprake is van (signalen van) PPD (81%).
- Van degenen die met anderen hebben gepraat, geeft ruim de helft aan dat ze veel steun hebben gehad aan de mensen om zich heen (56%) en heeft bij drie kwart het praten over PPD bijgedragen aan het herstel (75%). Ruim een derde geeft aan dat anderen weleens het initiatief namen om hierover te praten (37%).
- Een meerderheid van de vrouwen met (signalen van) PPD vindt het prettig als anderen het initiatief nemen om voor de eerste keer over het onderwerp te praten (55%). Eenzelfde deel vindt het (ook) lastig om hun (signalen van) PPD bij anderen aan te kaarten (56%).

Toelichting:

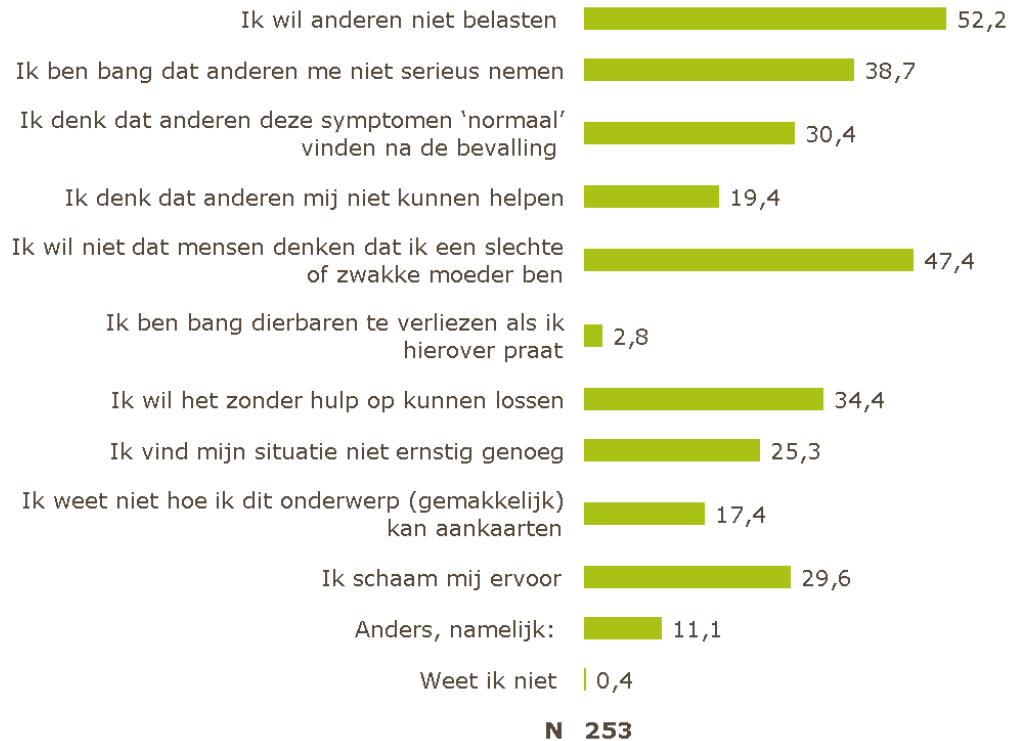
Getoonde gemiddelden zijn berekend op basis van een 5-puntsschaal, waarbij 1 staat voor 'helemaal niet mee eens' en 5 voor 'helemaal mee eens'.

Drie stellingen zijn alleen voorgelegd aan vrouwen die met anderen hebben gepraat.

Moeite met spreken over (signalen van) postpartum depressie

Vrouwen met (signalen van) PPD willen vooral anderen niet belasten

Waarom vindt/vond u het moeilijk om uw (signalen van) postpartum depressie aan te kaarten bij anderen? U kunt meerdere antwoorden geven. *

- Redenen waarom men het lastig vindt/vond om het onderwerp bij anderen aan te kaarten zijn met name anderen er niet mee te willen belasten en/of niet willen dat anderen denken dat ze een slechte of zwakke moeder zijn (resp. 52% en 47%).
- Bang zijn niet serieus genomen te worden en het zonder hulp op kunnen lossen zijn ook veel voorkomende redenen waardoor het bespreekbaar maken van het onderwerp moeilijk wordt gevonden (resp. 39% en 34%).
- Hoe jonger men is, hoe vaker men niet wil dat anderen ze zien als zwakke of slecht moeder (65% <40 jaar tot 26% 60+ jaar), en hoe vaker ze zich ervoor schamen (37% <40 jaar tot 21% 60+ jaar).

Toelichting:

* Bij deze vraag kon men meerdere antwoorden geven. De percentages tellen daardoor op tot meer dan 100%.

Deze vraag is alleen gesteld als men het (helemaal) eens was met de stelling 'ik vind het moeilijk om mijn (signalen van) postpartum depressie aan te kaarten bij anderen'.

Onderzoeksverantwoording vrouwen

Algemene onderzoeksgegevens

Hvdm onderzoek PPD: Vrouwen

Onderzoeksmethode	Online
Steekproef	Vrouwen van 16 jaar en ouder
Doelgroep	Heeft zelf (signalen van) PPD gehad
Bron	PanelWizard
Bruto steekproef	6839
Netto steekproef (# op vrg 1)	4101
Netto steekproef (# op vrg 2)	462
Volledige vragenlijsten (netto)	455
Responspercentage	63%
Datum start veldwerk	8-mei
Datum veldwerk gereed	16-mei
Betrouwbaarheidsniveau*	95,0%
Maximale afwijking*	4,6%
Representatief naar:	Leeftijd, arbeidsparticipatie, opleiding
Weging	Niet van toepassing

Respons breakdown	aantal
bruto steekproef	6839
bouncers (schatting)	274
buiten selectie	3639
verwijderd na datacheck	68
afgebroken vragenlijsten	7
geen medewerking	2396
Volledige vragenlijsten	455

* Bij 455 afgenomen vragenlijsten valt met een betrouwbaarheid van 95% te concluderen dat de steekproefuitkomst maximaal 4,6% kan afwijken van de werkelijke situatie (als alle Nederlanders in de doelgroep ondervraagd zouden zijn).

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van ISO 20252 (marktonderzoek) en ISO 26362 (access panels)

Geslacht	% gewenst**	% behaald
Man	0,0	0,0
Vrouw	100,0	100,0
N		4101

Leeftijd	% gewenst**	% behaald
16-29 jaar	20,7	21,3
30-39 jaar	14,4	14,0
40-49 jaar	17,1	17,2
50-59 jaar	17,3	17,7
60 jaar en ouder	30,5	29,8
N		4101

Arbeidsparticipatie	% gewenst**	% behaald
Fulltime (35 uur of meer)	13,7	13,2
Parttime (12 t/m 34 uur)	32,4	31,9
Niet werkend (0 t/m 11 uur)	53,9	54,9
N		4101

Opleiding	% gewenst**	% behaald
Laag	34,5	34,6
Midden	40,1	39,8
Hoog	25,4	25,6
N		4101

** Dit is de verdeling zoals die in heel Nederland is binnen de gewenste selectie (o.b.v. de Gouden Standaard van de MOA)

Doelgroep 2

Nederlanders van 16 jaar en ouder

Kent iemand met (signalen van) postpartum depressie

Samenvatting doelgroep 2

- Bijna alle Nederlanders van 16 jaar en ouder die iemand kennen met (signalen van) PPD herkende één of meerdere symptomen of signalen bij deze persoon. Vooral somberheid en extreme moe- en lusteloosheid werden herkend. Daarnaast werden ook huilerig zijn, ongeïnteresseerd zijn, prikkelbaar zijn en agressief uitvallen, en zich geen moeder voelen of juist overbezorgd zijn door meer dan een derde herkend als signaal.
- Ruim een derde heeft weleens het initiatief genomen om het gesprek aan te gaan over PPD. Eenzelfde deel geeft (ook) aan getwijfeld te hebben en diegene alsnog te hebben aangesproken. De meest genoemde redenen om dit te doen zijn het willen helpen van de vrouw in kwestie, omdat ze wilden laten zien dat ze klaarstaan voor de persoon en omdat ze zagen dat de vrouw ergens mee zat. Deze redenen werden allen genoemd door bijna zes op de tien mensen die weleens het initiatief hebben genomen voor een gesprek over PPD. Bijna negen op de tien hebben de vrouw aangesproken in een persoonlijk één-op-één gesprek.
- Bijna een derde heeft weleens bewust niets gezegd terwijl ze wel (signalen van) PPD herkenden bij een vrouw in hun omgeving. Ook ruim een derde heeft weleens getwijfeld om de persoon aan te spreken en heeft dit uiteindelijk toch niet gedaan. De helft van de mensen die bewust niets heeft gezegd was bang om haar te kwetsen. Daarnaast gaven minstens drie op de tien aan (ook) bang te zijn dat ze boos zou worden, dat ze geen bemoeial wilden zijn, dat ze haar niet het gevoel wilden geven een slechte moeder te zijn en/of dat ze zich niet de (meest) aangewezen persoon voelden om dit te bespreken.
- Meer dan de helft van de Nederlanders van 16 jaar en ouder die iemand kennen die (signalen van) PPD heeft (gehad) denkt dat een vrouw het als onprettig ervaart wanneer ze wordt aangesproken op haar (signalen van) PPD. Bijna de helft wacht liever totdat deze vrouw zelf het initiatief neemt voor een gesprek. Een kwart zegt een vrouw met (signalen van) PPD hier altijd op aan te spreken.
- Vier op de tien geven aan dat ze het herkennen van (signalen van) PPD moeilijker vinden dan het herkennen van een 'normale' depressie omdat veel signalen normaal lijken na een bevalling.

Signalen van postpartum depressie herkennen

Bijna iedereen die iemand kent (of kende) met PPD kon hier signalen van herkennen bij deze persoon

Welke signalen of kenmerken herkent/herkende u bij deze persoon? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk. *

N 1042

- De meest herkende indicator voor PPD is somberheid (59%).
- Verder worden ook moe en lusteloos zijn (45%), huilerig zijn (39%), ongeïnteresseerd zijn (36%), prikkelbaar zijn en agressief uitvallen (35%), en zich geen moeder voelen/overbezorgd zijn (34%) door meer dan een derde genoemd als signaal.
- Een enkeling herkende zelf helemaal geen signalen of kenmerken (1%).

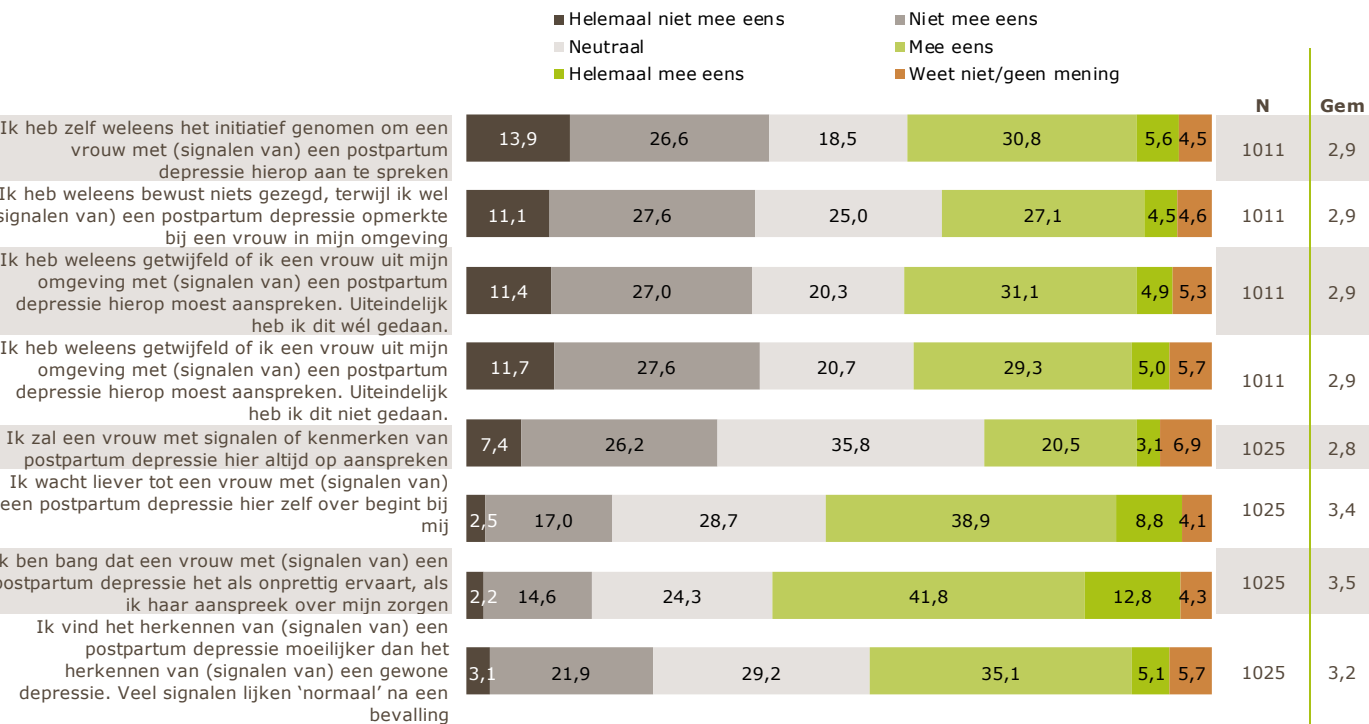
Toelichting:

* Bij deze vraag kon men meerdere antwoorden geven. De percentages tellen daardoor op tot meer dan 100%.

Het aanspreken van mensen met (signalen van) postpartum depressie

Een derde heeft weleens initiatief genomen om iemand met (signalen van) PPD aan te spreken

In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen, die gaan over uw gedrag en houding bij het voor het eerst wel of niet aanspreken van een vrouw met (signalen van) postpartum depressie?

- Ruim de helft van de Nederlanders die iemand kent die (signalen van) PPD heeft (gehad) zijn bang dat een vrouw met (signalen van) PPD het als onprettig ervaart als men haar hierop aanspreekt (55%). Bijna de helft wacht liever tot de vrouw hier zelf over begint (48%). Vier op de tien geven aan het herkennen van een PPD lastiger te vinden dan het herkennen van een 'gewone' depressie (40%).
- Van de mensen die signalen herkennen bij iemand met (signalen van) PPD heeft ruim een derde weleens het initiatief genomen om deze vrouw hierop aan te spreken (36%), een derde heeft weleens bewust niets gezegd (32%). Ruim een derde heeft getwijfeld of ze een vrouw uit hun omgeving moesten aanspreken over dit onderwerp en heeft haar uiteindelijk wél aangesproken, eenzelfde deel heeft getwijfeld en diegene uiteindelijk niet aangesproken (resp. 36% en 34%).
- Een kwart van de Nederlanders zegt een vrouw met (signalen van) PPD hier altijd op aan te zullen spreken (24%).

Toelichting:

4 stellingen zijn alleen gesteld aan mensen die signalen van PPD herkenden bij de ander.

Getoonde gemiddelden zijn berekend op basis van een 5-puntsschaal, waarbij 1 staat voor 'helemaal niet mee eens' en 5 voor 'helemaal mee eens'.

Redenen om iemand aan te spreken

Vrouwen vooral aangesproken in een persoonlijk één-op-één gesprek

U heeft aangegeven weleens een vrouw in uw omgeving te hebben aangesproken toen u signalen of kenmerken van postpartum depressie herkende.

Waarom heeft u haar hierop aangesproken? U kunt meerdere antwoorden geven. *

N 368

Op welke manier heeft u dit voor het eerst bij haar aangekaart? *

N 368

- Degenen die weleens iemand met (signalen van) PPD hebben aangesproken, deden dit vooral omdat ze iemand wilde helpen (60%), om te laten zien dat ze voor de ander klaarstaan (58%) en omdat men zeg dat de ander ergens mee zat (57%).
- Vrouwen spreken iemand vaker aan om te laten zien dat ze voor ze klaarstaan dan mannen (66% vs. 50%).
- Het onderwerp werd bijna altijd aangekaart in een persoonlijk één-op-één gesprek (87%).

Toelichting:

* Bij deze vraag kon men meerdere antwoorden geven. De percentages tellen daardoor op tot meer dan 100%.

Vragen alleen gesteld aan mensen die hebben aangegeven weleens het initiatief genomen te hebben om een vrouw met (signalen van) PPD aan te spreken.

Redenen om iemand niet aan te spreken

Meer dan de helft van de mensen die een vrouw weleens bewust niet hebben aangesproken deed dit omdat ze bang waren haar te kwetsen

U heeft aangegeven weleens een vrouw in uw omgeving bewust niet te hebben aangesproken terwijl u wel signalen of kenmerken van postpartum depressie zag.

Waarom heeft u haar hier niet op aangesproken? U kan meerdere antwoorden geven. *

- De meest genoemde reden om iemand niet aan te spreken, is angst om de ander te kwetsen (51%).
- Andere vaak genoemde redenen zijn bang zijn dat ze boos zou worden (36%), zich er niet mee willen bemoeien/geen bemoeial wilde zijn (32%), ze haar niet het gevoel wilde geven dat ze een slecht moeder is en omdat ze zichzelf niet de (meest) aangewezen persoon voelde om dit mee te bespreken (beide 30%).
- Vrouwen gaven in vergelijking met mannen vaker als reden dat ze zich er niet mee willen bemoeien/geen bemoeial willen zijn (40% vs. 28%) en/of dat ze zichzelf niet de (meest) aangewezen persoon vonden om dit mee te bespreken (38% vs. 25%).
- Jongeren (<30 jaar) geven vaker als reden dat ze bang waren om haar te kwetsen (63% vs. 48% bij mensen 30+ jaar), dat ze bang waren dat de ander boos zou worden (47% vs. 33%) en/of dat ze niet wisten of ze haar konden helpen (40% vs. 24%).

Toelichting:

* Bij deze vraag kon men meerdere antwoorden geven. De percentages tellen daardoor op tot meer dan 100%.

Vraag alleen gesteld aan mensen die hebben aangegeven weleens bewust een vrouw met (signalen van) PPD niet aan te hebben gesproken.

Onderzoeksverantwoording NL16+

Algemene onderzoeksgegevens

Hvdm onderzoek PPD: NL16+

Onderzoeksmethode	Online
Steekproef	Nederlanders van 16 jaar en ouder
Doelgroep	Kent iemand die (signalen van) PPD heeft (gehad)
Bron	PanelWizard
Bruto steekproef	5698
Netto steekproef (# op vrg 1)	3427
Netto steekproef (# op vrg 6)	1042
Volledige vragenlijsten (netto)	1025
Responspercentage	64%
Datum start veldwerk	8-mei
Datum veldwerk gereed	16-mei
Betrouwbaarheidsniveau*	95,0%
Maximale afwijking*	4,6%
Representatief naar:	Geslacht, leeftijd, gezinssituatie, arbeidsparticipatie, opleiding
Weging	Niet van toepassing

Respons breakdown	aantal
bruto steekproef	5698
bouncers (schatting)	228
buiten selectie	2385
verwijderd na datacheck	90
afgebroken vragenlijsten	17
geen medewerking	1936
Volledige vragenlijsten	1042

* Bij 1042 afgenomen vragenlijsten valt met een betrouwbaarheid van 95% te concluderen dat de steekproef uitkomst maximaal 4,6% kan afwijken van de werkelijke situatie (als alle Nederlanders in de doelgroep ondervraagd zouden zijn).

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van ISO 20252 (marktonderzoek) en ISO 26362 (access panels)

Geslacht	% gewenst**	% behaald
Man	49,3	48,9
Vrouw	50,7	51,1
N		3427

Leeftijd	% gewenst**	% behaald
16-29 jaar	21,2	21,2
30-39 jaar	14,6	14,4
40-49 jaar	17,3	18,2
50-59 jaar	17,6	17,9
60 jaar en ouder	29,2	28,4
N		3427

Gezinssituatie	% gewenst**	% behaald
Eénpersoons	21,3	21,9
Meerpersoons (zonder kinderen <18)	47,7	48,8
Meerpersoons met kinderen (jongste <13)	21,0	19,8
Meerpersoons met kinderen (jongste 13-17)	10,0	9,4
N		3427

Arbeidsparticipatie	% gewenst**	% behaald
Fulltime (35 uur of meer)	31,1	31,5
Parttime (12 t/m 34 uur)	21,7	22,6
Niet werkend (0 t/m 11 uur)	47,2	45,9
N		3427

Opleiding	% gewenst**	% behaald
Laag	31,6	30,8
Midden	41,6	41,5
Hoog	26,8	27,8
N		3427

** Dit is de verdeling zoals die in heel Nederland is binnen de gewenste selectie (o.b.v. de Gouden Standaard van de MOA)

- PanelWizard is het onderzoekspanel van Kien onderzoek
- 40.000 leden van 16 jaar en ouder
- Dwarsdoorsnee van de Nederlandse bevolking of specifieke doelgroepen (bv. boodschappers, beleggers, allochtonen, ouders van baby's, etc.)
- Panelleden geven vooraf toestemming voor deelname
- Hoge en betrouwbare respons, door beloning en terugkoppeling
- Representativiteit en (serieuze) medewerking worden voortdurend gecontroleerd en bewaakt
- ISO-gecertificeerd (ISO 20252 en 26362)
- Hanteert de Gouden Standaard van MOA

